

ОБОБЩЕНИЕ НА ИЗВЪРШЕНОТО НАБЛЮДЕНИЕ ВЪРХУ МЕДИЙНОТО СЪДЪРЖАНИЕ С АКЦЕНТ ВЪРХУ НАСИЛИЕТО В ПРОГРАМИ НА ОБЩЕСТВЕНИ И ТЪРГОВСКИ ДОСТАВЧИЦИ НА МЕДИЙНИ УСЛУГИ

Съветът за електронни медии извърши фокусиран мониторинг на програмите БНТ 1, Б ТВ, НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ, АЛФА ТВ, СКАТ И ВІТ за наличието на аудио-визуално съдържание с акцент върху насилието в новинарските емисии, в актуално-публицистичните и в други предавания.

Резултатите от наблюдението, които са за конкретен период (30.03.2016 г. – 05.04.2016 г.) и сочат моментната медийна картина, затвърдиха за пореден път констатациите, че преекспонирането, свръхпредставянето на теми е характерен елемент за някои от наблюдаваните програми. Този подход травмира не само близките на пострадалите (т.нар. вторична виктимизация), а и останалата зрителска аудитория, особено децата. Фиксирането върху определен криминален сюжет или жертва превръща една случка в сензация.

За пет от шестте програми количественият анализ показва, че темите, свързани с тероризъм, радикален ислям и военни действия - като бройки и като времетраене, са по-малко спрямо отразените теми за криминални прояви и битова престъпност. Изключение прави само АЛФА ТВ, при която в програмното съдържание се отчита значително по-висок процент информации за тероризъм и военни действия.

БНТ 1, НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ, СКАТ и ВІТ са умерени в представянето на негативни сюжети, в това число насилие, Б ТВ преекспонира тези прояви, АЛФА ТВ има звучене, различно от останалите пет – акцентира се върху тероризма и военните действия и върху бежанския проблем.

Наблюдението не установи случаи на засягане на личната неприкосновеност на граждани, на възхваляване или оневиняване на жестокост или насилие (принципи от чл. 10, ал. 1, т. 4 и т. 6 от ЗРТ), липсват и кадри, които биха повлияли върху детска аудитория и върху лица с по-лабилна психика.

ЗРТ гарантира програмната и редакционната независимост, но подходът на доставчиците на медийни услуги при представяне на факти и събития и информационното развитие на дадена тема (често пъти с негативен знак) оказва определено влияние върху аудиторията. Медиите конструират определена социална реалност, в която доминирането на негативни послания, създава сериозен дисбаланс в ущърб на обществото. Освен това, насилието, агресията и негативното внушение биха могли да причинят психологически и поведенчески щети и травми у аудиторията.

Какво показва наблюдението по програми, накратко:

В обществената програма БНТ 1 темите, свързани пряко или косвено с насилие, агресия, включително битова, не достигат обем, който да представлява сериозен проблем за внушенията и посланията, отправени от медията към аудиторията. Сюжетите, свързани с тероризъм, мигранти, бежанци, също присъстват умерено в програмата.

В Б ТВ темите с негативно съдържание са приоритетни в новинарските емисии. Многобройните случаи на физическо насилие и трагични инциденти се интерпретират и в актуално-публицистичните предавания с повече подробности.

В НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ темите за насилието намират отражение в новинарските емисии и в актуалната публицистика. Негативното звучене допълнително е подсилено с включването на специално изработени клипове, внушаващи вербална и/или визуална агресия, в т. ч. шапки реклама със сходно съдържание.

Наблюдението на ВІТ показва, че медията отразява широк спектър от събития и не проявява интерес към т.нар. самоцелни траурни сюжети и битово насилие. Характерни са умереният тон и неутралната лексика, когато се третират болезнени сюжети. Програма СКАТ също проявява по-слаб интерес към агресията. Може да се отбележи, че медията се движи в посока на по-умерен тон и по-съдържано поведение на водещите и репортерите, когато се третират остри социални и политически проблеми.

В АЛФА ТВ наблюдението установи силно изразен фактор „негативизъм”, отчитайки заетото време с излъчени информации по темата за радикален ислям, тероризъм, военни действия, мигранти, бежанци и др. в значително по-висока степен от информацията за битова престъпност и криминални прояви. Медията конструира определена социална реалност, чрез повторемостта на теми и образи. Преекспонирането е много характерен похват за програма “Алфа” ТВ.

Констатациите от фокусирания мониторинг поставят въпроса за баланса между правото на информация на гражданите, като основен принцип на радио- и телевизионна дейност, и правото на медиите да отразяват реални събития, включително свързани с различни прояви на насилие, агресия, негативизъм в широк смисъл. Този въпрос, разбира се, е свързан с установяването на определени професионални стандарти като ефективен инструмент за „здравословни” взаимоотношения между медии и публика.